

Komáromi Öregdiák

A komáromi magyar gimnázium BARÁTI KÖRÉNEK 15. hírlevele

2008. június

V. évfolyam

2. szám

*És ég az oltár. Ím, körébe gyűltünk,
Szétszórt bolyongók a vész idején.
Máris tűzénél szent lángra hevültünk
Fénye világol sorsunk ösvenyén.
Óh, rakjuk e tüzet, hogy estve nála
Enyhet találjon áldó magzatunk!
Ez lesz a méltó, a valódi hála,
Mit a nagy Jóltevőnek adhatunk.*

Arany János

Gránit Matúra – idén először

Idén, a 4. nagytalálkozón a bujdosó osztály tanulói Gyémánt, az 50 éve érettségizettek Arany; a 65 éve érettségizettek Vas Matúra emléklapot kaptak. Ők 16-an vannak: Bakács Károly, Gáspár István, Holota Gizella, Jákói Zsuzsanna, Kaubek Edit, Kerekes Béla, Majer János, Rész Albert, Soltesz Jenő, Spek Boldizsár, Steiner Magdolna, Sült Tibor, Szabó Ferenc, Szily Magdolna, Szököl Péter és Takács Pál.

Első alkalommal történt, hogy iskolánk két 70 éve érettségizett diákja Gránit Matúra emléklapot vehetett át: Szalontayné Kenessey Margit és Puskásné Tomaszek Piroska.

Azoknak, akik még a bencés gimnáziumban végeztek, dr. Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát képviselőjében Bánhegyi Miksa, az apátság könyvtárának igazgatója adta át megízérendő szavak kíséretében az emléklapot.

Bánhegyi Miksa, a pannonhalmi könyvtár igazgatója átadja a Gránit Matúra emléklapokat.

Meghívó

100 éves a komáromi magyar gimnázium épülete.

Gimnáziumunk mai épületét

1908. szeptember 8-án

adták át rendeltetésének.

2008. szeptember 2-án 10,30 órai

kezdettel erre emlékezünk a Városi Művelődési Központban tartandó ünnepi műsor keretében.

A centenáriumi ünnepségre szeretettel várunk mindenkit, aki iskolánkhoz bármilyen módon kötődik.

Öregdiákok találkozója

Mosoly, baráti ölelés, meleg kézfogás;
Ezeket nem pótolja semmi más.
Göröngyös volt életünk útja,
S hogy mennyi könny hullt szemünkből,
A Teremtő tudja.
Bőrünkön éreztük a történelem viharát,
Melyet mindenki a maga módján élt át.
Ma szemüveg, botocska segítő eszközünk,
S már unokáink is vitatkoznak velünk.
Hosszú a múltunk, jövőnk meg rövid,
A szemfedőnk már valahol szövik.
Már sok diáktárs és tanár hiányzik,
Nyughelyeiket keresztek jelzik.
De mi, volt diákok ne feledjük soha,
Az alma mater nem volt mostoha.
Füle nincs, de hallja panaszod,
Nem beszél, de hallod, amire tanított:
Éltedben légy bölcs, szorgalmas, szerény,
Jelszavad legyen: hit, szeretet, remény!
Magunk elé már nem tűzünk célokat,
Apró örömeiből építünk napokat.
Nem tudjuk, a jövő mit tartogat,
De mi vidáman jövőnk új találkozóira...
Alma materünkhöz, mely még hívogat.

Forgon István

(1951-ben érettségizett öregdiák)

A IV. NAGYTALÁLKOZÓ résztvevői

Tevékeny nyugdíjasok vagyunk

55 éves érettségi találkozó

2008. június 7-én a Komáromi Öregdiákok Baráti Körének 4. nagytalálkozója után tartotta érettségi találkozóját az 1953-ban végzett 4. A osztály. Közös tablóképet készítettünk a Jókai-szobornál, majd a találkozó színhelyére, a Dolce Vita hangulatos kisvendéglőbe siettünk. Találkozóinkat jelenlétével megtisztelte dr. Kovács Istvánné Frankovics Magda osztályfőnök, Czókoly Béla tanár úr és kedves felesége, Erzsike.

A megnyitó után egyperces néma csenddel adóztunk elhunyt tanáraink és osztálytársaink emlékének. Sajnos, nincsenek már közöttünk: Bencze Valéria, Dallos József, Fecsó Pál, Gévai Ipoly, Gútay Béla, Hegedűs József, Kunya Béla, Molnár Ferenc, Öllös Árpád, Sipos Béla, Skriba Pál, Tárczy Pál. A még élő osztálytársaink közül néhányan súlyos betegség miatt nem vehettek részt a találkozón, ők levélben üdvözölték a találkozó résztvevőit. A jubilánsok közül megjelent: Filakovszkiné Alaksza

Köszönöm, iskolám...

A 89 éves, most Budapesten élő Szalontayné Kenessey Margittól köszönő levelet kapott az iskola:

„Nagyon jól esett, hogy gondoltak a legöregebbekre is, és meghívtak. Hálás köszönetem mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy a Gránit Matúra emléklapot itt átvehettem. Istennek hála, hogy még – igaz, családom segítségével – el tudtam jönni, és fel tudtam menni a második emeletre, az aulába. A régi díszterem ugyanolyan szép, mint 70 évvel ezelőtt volt. Boldog vagyok, hogy lányaim, unokám, dédunokáim is láthatták a gimnázium patinás épületét s megújított berendezését. Mindig hálával gondoltam a komáromi bencés gimnáziumra, nagy tudású kedves tanáraimra, mert az itt töltött 8 év alatt alapos tudással vérték fel bennünket, s olyan erkölcsi magatartást sajátítottunk el, amely átsegített bennünket nem könnyű életünk nehézségein. Kívánom a gimnázium mai tanulóinak, hogy még idős korukban is büszkéek legyenek iskolájukra, anyanyelvükre, szeressék, elvenni se engedjék!”

Mária, Atlasz Sándor, Filakovszki János, Görözdí Miklós, Horsicza Ferenc, Kamocsainé Ihar Margit, Molnárné Kardhordó Mária, Kicsindy Károly, Szedmákiné Lukács Katalin, Németh Lóránt, Petrovics József, Sagát István, Sztás József és családtagjaik.

Az ebédet a családtagokkal közösen fogyasztottuk el, majd következett a kötetlen baráti beszélgetés. Ennek során kiderült, hogy mindnyájan nyugdíjasok vagyunk, de még valamiféle tevékenységet folytatunk.

Meghatottan búcsúztunk, hisz mindenki szemében benne volt a ki nem mondott kérdés: hányan leszünk öt év múlva, és ki lesz az, aki átveheti a Gyémánt Matúra emléklapot?

A szervező bizottság

Tisztelt Igazgató Úr, Diáktársak, Vendégek, Hölgyeim és Uraim!*

A Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjai és Tanárai Baráti Köre nevében mélyszéles szeretettel köszöntök minden jelenlevőt, és ölelem őket a baráti kör képzeletbeli keblére. Úgy érzem, hagyományteremtés van születőben, és elkezdődött diáktalálkozónk történelme.

Negyedszer találkozunk ebben az új formában, és az elemzések és a visszajelzések azt mutatják, hogy igény van ezekre a találkozókra. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az okleveleket átvéő diákok lelkesedése és ragaszkodása, a mindig nagyobb számú részvételt biztosító diákok.

Köszönhetjük körünkben két diáktársunkat, akik a múlt század harmincas éveinek végén érettségiztek gimnáziumunkban. Isten éltesse őket még sokáig! Ők Gránit Matúra oklevelet kapnak. A Vas Matúra és az Arany Matúra oklevelek várományosait is nagy szeretettel üdvözljük, és nagy öröm számunkra, hogy ilyen szép számban jelentek meg közöttünk.

Külön szeretettel köszöntjük azokat a kitartó és kitűnő diáktársainkat is, akik a szó szoros értelmében a bujdosó érettségiző osztály tagjai voltak: „az utolsó mohikánokat”. Szellemi és fizikai nehézségeket kellett leküzdeniük azért, hogy anyanyelvükön tanulhassanak és érettségizhessenek. A regénybe illő küzdelem magyarságukért, anyanyelvükért, a puszták létükért és érvényesülésükért példaként szolgálhat a mai diákság számára. Ma a diákságnak természetesnek tűnik, hogy ilyen patinás, nagyírú, gazdag történelmet magáénak tudó, magas szintű tudást átadó szellemi műhelyben gyarapíthatják tudásukat. A Komáromi Gimnázium diákjának lenni rangot jelent. Nem vagyok arról meggyőződve, hogy mindig kellő megbecsüléssel, tisztelettel és alázattal viseltetnek alma materünk iránt.

Megismerve több diáktársaság tevékenységét, érdeklődve különböző gimnáziumokban végzett diákoknál lelki visszajelzésükről, vonzalmukról iskolájuk iránt, büszkén kijelenthetem: a komáromi bencés gimnáziumnak és a Selye János utódgimnáziumnak különleges vonzereje, kisugárzása, szellemisége van, talán úgy is fogalmazhatnánk: belengi a történelmi jezsuita és bencés szellem és hagyomány.

Vigyázzunk erre a lelkiségre, és fokozzuk iskolánk nevelő hatását most, mikor szemtanúi és elszenvedői vagyunk az erkölcsi, szellemi, kulturális zuhlásnak a világban, és az olyan tendenciáknak, melyek a nemzeti nihilizmushoz vezetnek, a tudati világ elferdítéséhez és olyan szocializálódáshoz, amely teljesen kiszolgáltatja a fiatalságot, de mondhatnám, a védtelen embert a globalizálódó, liberalizálódó, a láthatatlan multikkal irányított világnak. Figyeljünk az új veszedelemre: a materialista új bálványok imádatára, mint a pénz, a materiális vagyon, ami egoizmushoz, tisztességtelen

ügyeskedéshez, korrupcióhoz vezet. Elvonja a figyelmet az általános emberi értékektől, mint az emberi szeretet, az egymás megbecsülése, hazaszeretet, tisztesség, becsület, kultúránk megbecsülése és folytathatnám.

Mivel lehet ezt elérni iskoláink szintjén? Különböző tantervek törvényerejű előírásával, amelyek az anyanyelvi, tárgyi tudás leépítésével, a nemzeti kultúrának megtépezésével silány tudatú egyéneket termel ki, és könnyen manipulálható néppé degradálja a nemzetet. A mi esetünkben az elcsatolt, kisebbségben élő nemzetrészt. (Szlovákból fordított könyvekből tanítani a magyar irodalmat, történelmet stb.) Minek nevezzelek, iskolaügyminiszter tevékenysége? (Új szellemi Trianon, vagy holokauszt?)

Az öregdiákok baráti köre nevében fordulok minden itt jelenlevőhöz, szülőhöz, nagyszülőhöz, dédszülőhöz, legyünk éberek, és támogassuk iskoláinkat, tanárainkat anyagilag alábecsült, odaadó, fárasztó, sokrétű, értékes munkájukban! Vegyünk részt pozitív értelemben a munka nevelési részében, mert a magatartásbeli devianciákért, a diákok agresszivitásáért, az egészséges világkép kialakításáért mi is felelősek vagyunk.

Tegyük fel magunknak a kérdést: mindig is minden helyzetben vállaltuk magyarságunkat, keresztényi gyökereinket, történelmi kultúránkat? Emberszeretetre, hazafias érzékenységre neveltük gyerekeinket? Az anyanyelv szeretetére és megtartására? A nevelés helyett nem adtunk túl szabad teret a tévé erkölcsöt romboló hatásának? Igyekeztünk olyan könyvtár kialakítására gyermekeink szobájában, ahol nem a pornóirodalom, a káros irományok és CD-k töltik meg a polcokat, hanem a koruknak megfelelő tudást és tudatot fejlesztő irodalom? Ne hagyatkozzunk csak az internetre, mert az írott szövegnek és a könyvnek megvan a különös varázsa!

Elnézést, nem akarok ünneprontó lenni, de most, hogy ilyen szép számban összejöttünk, az ünnepelés magasztos érzése mellett ezek a gondolatok is kikívánczoltak belőlem. Ezek a gondolatok a kalendáriumi holnapra szólnak. Ma adjuk át magunkat a találkozás örömének, és sütkérezzünk iskolánk kisugárzásában, és kívánjunk az iskola vezetésének és a nagy tudású tanári karnak sok sikert, egészséget a kreatív, céltudatos oktatáshoz és neveléshez! Adjanak minél több nagy tudású értelmiségit a Felvidéken élő magyarságnak!

Kérjük Isten áldását mindnyájunkra, hogy még sokszor és mindig többen találkozhatunk patinás iskolánkban.

Isten áldja meg a magyart!

Dr. Bastrnák Ferenc

**Elhangzott a komáromi gimnázium öregdiákjainak IV. nagytalálkozásán, 2008. június 7-én.*

Egyedül hallgatom tenger mormolását...

Kedves komáromi Osztálytársaim!

Érettségink hatvanadik évfordulóján diákéveinkre emlékezve szeretettel gondolok rátok, s küldöm köszöntésemet és jókívánságaimat mindnyájatoknak. A „bujdosó osztály” nagy élménye, úgy érzem, a tanuláson messze túlmenően alakító erővel hatott az életünkre, s van rá hatással napjainkban is az emlékezés révén, attól függetlenül, hogy világnézeti, politikai vagy egyéb tekintetben esetleg más-más irányban sodródtunk is. A bencés nevelés – és főképpen Hites Kristófnak, szeretett osztályfőnökünknek a példája és karizmája – meggyökerezett bennünk az alapvető és általános értékeket. Életem egyik nagy ajándékának tartom, hogy mintegy folytatva a komáromi évek kapcsolatát, évtizedekig munkatársa s bizonyos értelemben tanítványa lehettem. Naponta tanúja voltam gondolkodásának, munkájának, eredményeinek, csalódásainak s meg-megújuló reménykedésének. Eleinte sajnáltam, hogy mindez nem a komáromi rendház keretein belül történhet, ahogy erről fiatalon álmodtam, hanem a hazától messze szakadva, szinte a bujdosást folytatva. Az álmok olykor más formában válnak valóra. Hites Kristóf élete a magyarságért és a kereszténységért idegen földön talán még többet jelentett, mint otthon, hallgatásra kényszerülve. Legyen áldott az emléke! Szeretettel és hálával adózom többi bencés tanárunknak is, köztük elsősorban Szepesi Valternek és Tóth Aldemárnak.

A nehéz évek, sőt évtizedek elvették tőlünk a kapcsolatok tartásának a lehetőségét, így most ajándéknak tartom, hogy ezen a napon lélekben együtt lehetünk. Keveset tudok rólatok s életetek alakulásáról, de remélem, hogy sok széppel és jóval ajándékozott meg benneteket az élet, a nehézségek elviseléséhez pedig mindig adott elegendő erőt. Talán ez volt egyik legfontosabb élménye diákéveinknek is, amely a későbbiekre előkészített bennünket. Az idő múlásával legtöbbször bizonyára a kellemes emlékek élnek elevebben, mint ahogyan ifjúságunk is segített bennünket lelkileg felülemelkedni nehézségeinken.

Egy rövid levél szűk alkalom egy személyesebb beszámolóra, ezért csak röviden szólok magamról. 1948 után négy évet töltöttem Pannonhalmán, ahonnan újabb négy évre a győri egyházmegyéhez kerültem az államilag elrendelt pannonhalmi létszámcsoökkentés miatt. Több társammal, mint afféle bujdosó bencések, működünk világi papokként. Ezután újabb négy évig éltem Svájcban, jártam a fribourgi egyetemre, s dolgoztam mint magyar szórványlelkész. Ezzel megszakadt a négy-négy évenkénti ritmus, mert a rendi hatóság Kaliforniába helyezett az újonnan alapított perjel-ségbe és iskolához, így 1960 óta itt élek. Két éve vo-

nultam nyugalomba a tanításból; örömemre tíz évig latint is taníthattam, 30 évnyi német után. Most még az angol és magyar nyelvű lelkipásztorkodásban segítek. Közben Kristóf atya kis kertjét is gondozgatom kegyelettel, de nem olyan sok gondnal s munkával, mint ő, akinek szenvedélyévé vált ez a korábban nem ismert hobbi, a kertészkedés. A pannonhalmi bencések közül fő alapítónk, Jávor Egon atya idei halála után egyedül maradtam itt. A madártávlatban mindössze 20 km-re levő Csendes-óceán felől naponta jön a friss szellő; néha töltök egy kis időt a hullámok szemlélésével is. Némely melankóliával töltönek el a kedves sorok Mikes Kelemenről: egyedül hallgatom tenger mormolását, tenger habjai közt futó szél zúgását...

Kedves Osztálytársaim, kellemes találkozást! Isten áldjon benneteket, a megholtakat pedig nyugtassa békéjében!

Horváth László Pius

Akiknek Horváth László Pius levele szól

A bujdosó osztály diákjai a Vágparton

Helyreigazítás – hiánypótlás

Legutóbbi számunkban Horváthné Bartal Zsuzsanna cikke mellett nem jelent meg a fenti kép. Ezt a hiányszót pótoljuk most a kép közlésével.

Vártak ránk, és mi indultunk...

„Várnak ránk a naptól fényes tájak...” – búcsúztunk ötven évvel ezelőtt a tablónkon levő mottóval az alma matertől.

Vártak ránk, és mi indultunk a szélrózsa minden irányába, mint ahogyan jöttünk, az ország minden részéből az ötvenes évek elején megnyíló egyetlen magyar tanítási nyelvű óvónőképzőbe. (Ma hány van?)

A 14 évesen elhagyott családi fészkek melegét pótolni tudta az iskola a maga „kedvesen szigorú” légkörével, gondoskodó szeretetével. Dr. Zsombor Miklósné (ahogy mi hívtuk: Jolán néni) kiváló szervezésével, irányításával, az iskola oktató-nevelő munkájának színvonalával iskolánk egyenrangúként működött a többi középiskolával. Kiváló tanáraink voltak. Tiszteltük és szerettük őket. Szaktudásuk, emberségük, erkölcsi magatartásuk követendő példaként állt előttünk. S ez az emberség, törődés, a gondoskodó szeretet, a családias, derűs légkör volt az, amelyben biztonságban éreztük magunkat, bár az otthonunktól távol voltunk.

Felejtetetlen marad számunkra Jolán néni figyelő, őrködő tekintete, amely gondosságot sugározva ölelte át az iskola minden növendékét.

Feledhető-e az áldott emlékü Lány Éva tanárnő mindig mosolygós arca, bájos lénye? Kamocsai tanárnő pontossága? Szénássy Zoltán tanár úr hazafiaságra nevelő „szabadságharcos” órája? Mózsi tanár úr rendíthetetlen igyekezete a „botfűlünk” csiszolására? A dr. Miklós Elemér igazgatóhelyettes tiszteletreméltó buzgalma a matematika-, fizikaórákkal? (Tényleg nem lett belőlünk sem matematikus, sem fizikus.)

Feledhető-e Török tanár úr, akinek mindig csak „totyák” maradtunk? (Igaza volt, nem lett belőlünk élsportoló.)

Feledhető-e a Nádor utcai gyakorlóóvoda pedagógusainak segítőkészsége, akik velünk együtt izgultak végig a bemutató órákat?

Nem feledjük, mint ahogy nem feledjük azt sem, hogy az iskola szerves része volt a város kulturális életének: a táncsoport, az énekkar, a szavalók fellépései élményszámba mentek. (Nem volt csoda, hogy az ügyes, csinos pedagógistákra hamar felfigyeltek az iparisták is.) Az a kulturális tevékenység, amely az iskolában elkezdődött, folytatódott az iskola befejezése után is. Ezt a szellemiséget vittük tovább az ország különböző tájaira. A települések kulturális életének szervezői, irányítói, „mindenesei” lettünk.

Az érettségi után mindnyájan a pedagógiai pályán helyezkedtünk el. A ránk bízott apróságokat, óvodásokat mély alázattal, hivatástudattal és odaadó szeretettel oktattuk, neveltük. Megálltuk a helyünket óvónőként, nevelőnőként, akár az általános iskola alsó vagy felső tagozatán is. Volt, aki főiskolán folytatta tanulmányait, volt, akinek már 18-19 évesen igazgatónői feladatokkal kellett megbirkóznia.

Az eltelt ötven év nem volt gondoktól mentes. Nemcsak a hajunk lett ezüstösen csillogó, hanem a hivatástudat, a munka, a családi élet egyensúlyban tartása is próbára tett bennünket. Volt öröm, de bőven volt bánat és szomorúság is az eltelt évek során. A betegség, a gond minket sem került el. Néhányan, sajnos, már nincsenek közöttünk, nem lehetnek velünk a találkozás és az emlékezés e meghitt óráiban. Vesztettünk el férjet, sőt gyermeket, de a kijelölt úton menni kellett tovább.

A helytállást, az erőt, a kitartást tanárainktól és az iskolától kaptuk. Köszönjük tanárainknak, bár köszönetünket tanáraink nagy részének csupán a sírjukra elhelyezett virágcsokorral tudjuk kifejezni.

Köszönetünket fejezzük ki a Selye János Gimnázium igazgatóságának és tanári karának, hogy volt iskolánk öregdiákjait befogadja, sajátjainak tekinti. Köszönjük.

A bevezető mondatban lévő idézet így folytatódik: „Várnak ránk az apró magyarok.”

Várják-e ma a szlovákiai magyar városok, falvak és települések a magyar népmeséket, népdalokat, verseket, mondókákat tanító óvónéniket? (Reméljük, hogy igen!)

Répásné Gál Gizella

25 éves érettségi találkozó – meglepetésekkel

2008 júniusának elején 25 esztendeje volt annak, hogy a komáromi magyar gimnáziumban érettségiztünk. A gimnáziumi évek életünk legszebb időszakát jelentik mindnyájunknak, akik egykoron a IV. ABCD osztályok diákjai voltunk.

Az elmúlt években sokunknak találkoztak az útjai: munkahelyen, családban, iskolában, hivatalban, orvosi rendelőben vagy éppen e gimnázium falai között, hisz vannak köztünk kollégák, házastársak, sógornők, gyermekeink tanárai, kezelő orvosaink és még hosszan sorolhatnám. De sokunkról a többiek keveset vagy egyáltalán semmit nem tudnak. Az elmúlt években ötvenként minden osztály rendezett érettségi találkozót, az idei, a 25 éves azonban rendhagyó volt az előzőekhez képest. Időpontját – 2008. június 7. (szombat) – a már hagyományosnak számító öregdiák-nagytalálkozó időpontjával egyeztettük, gondolván, hogy a „25”-ös megérdemli ezt az ünnepi külsőt. Az osztályfőnöki órák előtt egy közös összejövetelt tartottunk az iskola aulájában, amelyen a gimnázium jelenlegi vezetősége is részt vett Andruskó Imre igazgató és Édes Erzsébet igazgatóhelyettes képviselésében. (Az utóbbi maga is ennek az évfolyamnak volt a diákja.) E sorok írója köszöntötte az egybegyűlteket, majd a gimnázium igazgatója üdvözölte az ünneplő öregdiákokat. Az osztályfőnökök – RNDr. Ipóth Barnabás (A), RNDr. Czirfusz Gábor (B), Sáfi Zsuzsanna (C) és PhDr. Virágh Szonya (D) – is megemlékeztek a régi diákevekről. Néhányan közülünk, sajnos, már soha nem lehetnek részesei találkozóinknak, rájuk néma felállással emlékeztünk.

Ezek után az igazgatóhelyettesnő megköszönte a szervezőknek a fáradságos, kitartó munkát, és „átnyújtotta” saját ajándékát: az akkor végzett évfolyam gyermekeit szólította a díszterembe, akik ma

a gimnázium diákjai. Húsz körüli volt a létszám! Valódi meglepetés volt ez, mert a jelenlevő szülők közül senki sem tudott a „műsorszám” létezéséről. Az egy hét alatt összeverbuválódott kis csapat nagy sikert aratott. Ihász Gábor *Múlnak a gyermekévek* és Aradszky László *Nemcsak a húszéveseké a világ* című slágereivel. Bognár Éva (3.C) énekelt, Csintalan Márk (3.B) gitározott, Papp Péter (VII.) volt a billentyűs, Madleňák Tamás (VII.) dobolt, de a „vokalisták” is kitétek magukért szüleik nem kis büszkeségére. Csofálatos élmény volt, minden diáknak – gyermekeinknek – köszönjük!

Az osztályfőnöki órák után a találkozó az Európa Szállóban folytatódott mind a négy osztály részvételével. A közös vacsora alkalmat adott arra, hogy sok, 25 éve nem látott évfolyamtárssal elbeszélgezzünk, és a jó zenének köszönhetően csaknem reggelig tartott a vigasság.

Fehérné Kürthy Erzsébet

Tanterem őrzi Kaszás Attila nevét a gimnáziumban

2008. június 7-én a komáromi Selye Gimnáziumban Kaszás Attilára emlékeztek volt tanárai, diák- és osztálytársai. Az ünnepségen jelen voltak a művész szülei is. A műsor a díszteremben kezdődött. Az igazgató rövid bevezetője után Feketéné Pusztay Irén – aki egyben főszervezője is volt a rendezvénynek – méltatta a feledhetetlen színészt, szeretett osztálytársat. Ezután a Gaudium énekkar lépett pódiumra különböző kórusművekkel, köztük olyanokkal, amelyek egykor Attila kedvencei voltak. A Gaudium a művész régi iskolájának, a valamikori Komáromi Béke Utcai Alapiskolának (ma Jókai Mór Alapiskola) tanulóiból verbuválódott. A hangszeres kísérők szintén öregdiákok. Vezető karnagyuk Stirber Lajos, aki egész életében ebben az iskolában tanított, többek közt Attila is a tanítványa volt. Rövid visszaemlékezőjében elmondta, hogy kedves tanítványa mindig szívesen ment vissza régi iskolájába fellépni, bármikor hívta. Utoljára arra kérte, szavaljon el egy verset. Attila megígérte azzal a megjegyzéssel, hogy akkor csakis Ady egyik legszebb hazafias ihletésű költeménye, a *Föl-földobott kő* jöhet szóba. Nem véletlen ez a választás, hisz közismert volt róla, hogy boldogan járt haza. Ahogy a földobott követ a föld, őt is úgy vonzotta szülőföldje, a Felvidék, és újra meg újra hazajött. Lélekben mindig hű maradt, soha nem feledte el, honnan indult. Sajnos, e vers elmondására azonban már nem kerülhetett sor. De rá emlékezve Jókai Ágnes, a Selye Gimnázium diákja szívreható előadásában meghallgathatta a közönség.

Az ünnepség abban az osztályteremben folytatódott, ahol Attila utolsó gimnáziumi évét töltötte. Ezt az első emeleti osztályt ettől a naptól kezdve Kaszás Attila-teremnek hívják majd. A gimnáziumi osztálytársak megrendelésére Nagy Róbert grafikusművész élethű rajzot készített Attila egyik ismert fényképfelvételéről,

amely a terem falára került az életrajzzal együtt. A régi képekből nagyméretű fotómontázst is készítettek, bemutatóván a mostani diákoknak, milyenek voltak ők annak idején. Ez a montázs is a terem falát díszíti ezentúl. Néhányan a régi osztálytársak közül megható visszaemlékezéssel tették szebbé az ünnepet: Varga Klára, Koleszárné Vendéghe Ildikó, Komjátiné Sztrecskó Anikó és Fehér István elmondták emlékeiket a fiatalon elhunyt, örökké vidám, kedves és feledhetetlen osztálytársról. A meghatódott közönség képet kapott arról, milyen volt a jeles színész diákkorában, milyen csínyeket követtek el együtt az osztályban, és mennyire hatott minden egyes diáktársra Attila kibontakozó művészi tehetsége, mélyről fakadó, hiteles versmondása és embersége. A megemlékezés a Himnusz elnéklésével fejeződött be.

Kaszás Attila örök nyomot hagyott a komáromi gimnazisták lelkében, emlékét hűen őrzik osztálytársai és az alma mater.

Koleszárné Vendéghe Ildikó

Kaszás Attilára emlékeztek osztálytársai

Kaszás Attila szobrát a Jókai Színház előtt budapesti színművész kollégái leplezték le.

Volt osztálytársai a szoboravatáson is ott

Kaszás Attila

Három évig iskolánk diákja volt. Korai halála után egy évvel, 2008. április 19-én a Jókai Színház előtt felavatták a szobrát, Gáspár Péter szobrászművész alkotását.

Kaszás Attila-díj

Iskolánk is megemlékezett volt diákjáról: Andruskó Imre igazgató kezdeményezésére díjat alapított, mely a színművészről a Kaszás Attila-díj nevet kapta. A díjat minden évben a Gimisz diák-színpad legsikeresebb szereplője nyeri el. Idén – a ballagás alkalmából – **Huszlicska Bálint** Hyppolit alakításáért Palcsó Tamástól és Rudolf Pétertől vehette át az ötezer koronás pénzjutalmat és az emléklapot.

Szeretettel köszöntjük a 80 éves Gáspár Tibort

A Tiszti pavilon dísztermében számos volt tanítványa, tisztelője köszöntötte Gáspár Tibort a tiszteletére rendezett ünnepségen.

Amikor a fiatal Gáspár Tibor 1955-ben a komáromi – akkor éppen más néven tevékenykedő – magyar gimnázium tanára lett, még talán nem tudatosulhatott benne, hogy végleg hazaérkezett. A kulcsodi református lelkész fiának ide vezető útja nem volt akadályok, göröngyök nélküli, mint ahogy az 1945 után induló felvidéki magyar ifjaké sem. A valamikori nagy hírű klasszikus bencés gimnázium 1945-ben bezárta kapuit, az új, 1950-ben induló középiskola alig ötéves múlta tekinthetett csak vissza. Az itt kezdő pedagógusok hite, lelkesedése, küldetéstudata kellett hozzá, hogy az iskola újjáéledjen. Tudjuk, nemcsak újjáéledt, hanem folytonosan bizonyítva felnőtté is vált.

Mélykék öltöny, izes, szép magyar beszéd, megnyerő férfiarc, amely soha nem lenéző, inkább bizalmat és szeretetet sugárzó, ha diákhöz szól. Próbálok felidézni magamban az emlékezet legelső, őt rögzítő képeit valahonnan az 1950-es évek végéről. Aztán az a kép tűnik fel, ahogy fiatalemberként ott ül egy asztal mögött az iskolaépület földszinti folyosóján valamikor az esti órákban, s rendezi-szervezi az országos vers- és prózamondó versenyre az ország különböző részeiből Komáromba sereglett részt vevő fiatalok elszállásolását. Az országos szavalóverseny nemcsak a versenyzőknek, hanem a szállásukról gondoskodó családoknak és a városnak is igazi ünnepe volt akkor, és Gáspár Tibor ennek meghatározó szervező embere lett.

Már 1965-ben fogalom volt a neve, amikor az osztályfőnökünk lett. Aki szerette a könyvet, az olvasást, nyitott volt a művészetek iránt, az a gyerek szép és értelmes gimnáziumi éveket kapott a sorstól; sokunknak az itt töltött diákkor évei az irodalomról, a történelemről, a történelmünkről szóltak. Magával ragadóan tudott magyarul, tanítani; neki a tanítás – a szó jó értelmében – szórakozás is volt, miközben, ahogy egyik tanítványa róla nyilatkozva mondta: „nem számonkért, hanem mindig adott.” Emberséget, magyarságunk megélését, tisztességet. Házasságából nem született gyermeke, de tanítványait, azt hiszem, gyermekeként szerette. Nem véletlen, hogy az 1968-ban érettségizett 34 fős osztályunkból kilencen lettek pedagógusok, hiszen számkra adott volt a példa mind hivatástudatból, mind tanári „mesterségből”. Egyik tanítványa, volt osztálytársam, a ma

Svédországban élő, de Nyitrán magyar–német szakos tanári oklevelet szerzett Egyházi Kati így vall erről: „Úgy gondolom, hogy a tanító belső ráérzésből, indíttatásból lesz tanítóvá, természetesen választása felelet környezete hatásaira is, a tanítói szerep kialakításához külső, konkrét minták kellene, amelyeket megismerni, elfogadni, megérteni, szeretni, követni, később utánozni lehet. Én svéd társadalmi és iskolai környezetben élek, itt így mondják: átéljük, élményként fogadjuk be a környezetet és benne a mintát. A minta sorsa, hogy utánozzák, majd túlhaladják azt; fejlesztik, gazdagítják, szépítik, korszerűsítik, új mintává formálják. De az alap: a minta. Mintaadó képességével.”

Az iskola volt az otthona, ahol az évek során hozzávetőleg ötezer diákja volt. A tanítást követően délután, este próbák, tervek papírra vetése, szervezőmunka, felkészülés. Az általa irányított irodalmi színpadunk fogalom lett a szlovákiai magyar színpadi mozgalomban. Körülbelül 1500-an szerepeltek az elmúlt évtizedben bemutatott 62 összeállításban, lírai oratóriumban és diákjátékban, 64 tanítványa ért el élenjáró helyezéseket az országos versenyekben. Egy emberélet, negyvenhat évi tanári szolgálat számokban.

Szükebb és tágabb pátriája is jól ismeri; Komáromnak mindig is megvoltak a jellegzetes, sokak által becsült alakjai. Kerékpározó alakjának képe sokunk előtt feltűnik még most is, amikor betegsége már egyre inkább helyhez köti. 46 évig állt a katedrán, s amikor végleg visszavonult a tanítástól, az iskolai munkálkodástól, jeles nemzeti történelmi évfordulóink, jubileumi ünnepségeink nyújtottak számára alkalmat, hogy megossza velünk gondolatait egy-egy ünnepi beszéde elmondása során. Nagyszerű szónokként százak hallgatták gondolatközvetítő és -formáló, nagyhatású beszédeit Kulcsodtól Komáromon át Búcsig.

Amikor ötvenvalahány év után végre megújulhatott a 2008-ban százévéssé lett gimnáziumépület, amely kétszintesből háromemeletessé növekedett, tudtuk, hogy az a régi kis fülke, ott a 2. emeleten, mely az ő és a magyartanárok „menedéke” volt, megszűnik. Egy lépcsőfordulóból alakították ki valamikor, s lett azzá, amivé. Otthonná, munkahellyé, nagyzzolva: fogadószobává, ahol sokan megfordultak. Tudom, hogy eltűnése nagyon fáj, hiszen rengeteg emlék kötődött hozzá, s talán magát az Iskolát is jelentette.

Gáspár Tibor 2008. április 25-én töltötte be 80. életévét. A nyugdíjbavonulás, a betegség okozta bezártság azonban nem jelenti az elfeledést. Tanár Úr az elmúlt években többek közt a komáromi önkormányzat kitüntetését, a Pro Urbe Díjat, a pedagógustársadalom Czabán Samu-díját, a szlovákiai magyar politikát megjelenítő parlamenti képviselőknek a felvidéki magyarság ügyéért kifejtett tevékenységéért a Pro Probitate – Helytállásért Díjat vehette át, melyek a tisztelet tárgyává tették egy életpálya elvhűségét, szellemi alkotását. A kitüntetések mellett azonban ott van sokunk szeretete, elismerése, mely a kerek születésnap alkalmából az ünnepelt ember felé árad.

Miklósi Péterrel beszélgetve hangzottak el Gáspár Tibor hozzánk küldött, üzenetértékű mondatai: „Nagy emberi tisztesség a pedagógia. És nagy emberi becsület.” Köszönjük és köszönöm, hogy 46 évi tanárkodása során tanítványként és tanártársként részesei és tanúi lehettünk, lehettem mindennek.

Kustýánné Mészáros Ilona